

Kortelė:

838056_RegNr_I-1692-289/2014

<http://www.infolex.lt/tp/838056>

Administracinė byla Nr. I-1692-289/2014

Teisminio proceso Nr. 3-64-3-01162-2014-3

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2.; 74

(S)

ŠIAULIŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2014 m. birželio 27 d.

Šiauliai

Šiaulių apygardos administracinio teismo teisėjas Virginijus Stankevičius,

sekretoriaujant Jolantai Miežienei,

dalyvaujant pareiškėjui E. P.,

nedalyvaujant atsakovės Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, atstovui,

nedalyvaujant trečiojo suinteresuoto asmens Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos atstovui,

rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo E. P. skundą atsakovei Lietuvos valstybei, atstovaujamai Šiaulių tardymo izoliatoriaus, dėl neturtinės žalos atlyginimo.

Teismas, išnagrinėjęs pateiktą skundą,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas E. P. (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą su skundu prašydamas priteisti iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, 45000 litų neturtinės žalos atlyginimo.

Pareiškėjas E. P. teismo posėdžio metu nurodė, kad būdamas Šiaulių tardymo izoliatoriuje dėl laikymo sąlygų pradėjo dažniau kreiptis į gydytojus, nes patalpoje daug pelėsių, pareigūnai kelia konfliktines situacijas, neteikiama tinkama medicininė pagalba kaip laisvėje. Kameros yra perpildytos, yra buvę 21 kv.m patalpoje 14 žmonių. Jis yra rūkantis, bet dažnai į kameras įmeta nerūkančius žmones ir dėl to kyla didelės konfliktinės situacijos. Prašo priteisti 45000 Lt dėl

kamerų plotų ir dėl laikymo sąlygų, nes pilna pelėsių ir tarakonų. Kreipėsi pas dantistę, bet jam jokios medicininės priemonės nebuvo skirtos, nei vaistai. Skundėsi dėl to Kalėjimų departamentui. Šiaulių tardymo izoliatoriuje buvo laikomas nuo 2013 m. rugpjūčio 9 d. iki 2014 m. balandžio 28 d. (b. l. 68-70).

Pareiškėjas savo skundu (b. l. 3-4) prašo priteisti jam neturtinę žalą, kurią patyrė būdamas Šiaulių tardymo izoliatoriuje dėl blogų gyvenimo sąlygų, dėl kameroje esančių higienos normų neatitikimo reikalavimams, dėl kameroje laikomo didesnio nei leistinas asmenų skaičiaus. Skundžiasi dėl Šiaulių tardymo izoliatoriaus kamerų, kurios buvo perpildytos kalintais asmenimis, kad jos neatitinka nustatytų reikalavimų. Mano, kad jam būnant Šiaulių tardymo izoliatoriuje, kasdien buvo pažeidžiami reikalavimai dėl kalinamųjų laikymo kameroje skaičiaus bei vienam asmeniui tenkančio kameros ploto. Rūkantys laikomi kartu su nerūkančiais asmenimis, patalpos drėgnos, kameroje pelėsių, surūdiję vamzdžiai, lovos, nesandarūs langai, kameroje yra tarakonų. 2013-09-09 po konsultacijos pas odontologą jam nebuvo suteiktas medikamentinis gydymas. Prašo už praleistą Šiaulių tardymo izoliatoriuje nuo 2013-08-09 iki 2014-04-28 laiką priteisti 45000 litų dydžio sumą. Neturtinė žala turi būti atlyginta dėl to, kad Šiaulių tardymo izoliatoriuje buvo laikomas netinkamomis suėmimo sąlygomis, perpildytose kameroje, jis patyrė emocinę depresiją, dvasinius išgyvenimus ir sukrėtimus.

Atsakovės Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, atstovas į posėdį neatvyko, apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką pranešta tinkamai, teismo šaukimu (b. l. 66).

Atsakovė Lietuvos valstybė, atstovaujama Šiaulių tardymo izoliatoriaus, atsiliepime (b. l. 56-60) nurodė, kad su pareiškėjo skundu nesutinka, prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2010 m. gegužės 11 d. įsakymo Nr. V-124 „Dėl didžiausio tardymo izoliatoriuje ir areštinėje leidžiamų laikyti asmenų skaičiaus ir minimalaus ploto, tenkančio vienam asmeniui, tardymo izoliatoriaus ir areštinės kameroje nustatymo“ 1.3 punktas nustato, kad iki Laisvės atėmimo vietų modernizavimo strategijos įgyvendinimo priemonių 2009-2017 metų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr.1248, numatytų priemonių įgyvendinimo vienam asmeniui tenkantis minimalus plotas tardymo izoliatoriaus ir areštinės kameroje negali būti mažesnis kaip 3,6 m². Kaip matyti iš Šiaulių tardymo izoliatoriaus Įskaitos skyriaus 2014-05-09 pažymos Nr. 69/06-1963 „Dėl E. P. laikymo Šiaulių tardymo izoliatoriuje“, pareiškėjas į Šiaulių tardymo izoliatorių pirmą kartą buvo etapuotas 2013-08-09 ir įstaigoje periodiškai laikytas iki 2014-04-28. Pareiškėjas buvo laikomas įstaigoje kameroje, kurių plotas nuo 17,62 kv.m iki 20,23 kv.m. Kameroje buvo laikoma nuo 3 iki 10 asmenų. Kadangi kameroje esančių asmenų skaičius niekada nėra pastovus, pareiškėjui periodiškai tekdavo nuo 1,86 iki 6,32 kv.m gyvenamasis plotas, o tai leidžia daryti išvadą, jog tik tam tikrais atvejais pareiškėjui galimai teko mažesnis kalnimo kameros plotas nei nustatyta norma periodiškai ji netgi buvo viršijama. Be to, laikotarpiu nuo 2013-08-09 iki 2013-08-12 vienam asmeniui tenkančio ploto riba siekė ne mažiau 4,05 kv.m.

Pareiškėjas Šiaulių tardymo izoliatoriuje per skundžiamą laikotarpį iš viso buvo laikomas 178 dienas. Mažesnis, nei teisės aktuose nustatytas, vienam asmeniui tenkantis plotas kameroje pareiškėjui galimai teko 175 dienas. Pasivaikščiojimo laiku (1 val. per dieną), medicininių apžiūrų metu, prausimosi pirtyje metu asmenys nebūna gyvenamojoje kameroje. Pareiškėjo pretenzijos atsakovui už šį laikotarpį laikytinos nepagrįstomis ir nesuteikiančiomis pagrindo Šiaulių tardymo izoliatoriaus pareigūnų veiksmus pripažinti neteisėtais. Nenustačius dėl šio laikotarpio Šiaulių tardymo izoliatoriaus neteisėtų veiksmų (vienos iš viešosios atsakomybės sąlygų), pareiškėjo reikalavimas dėl žalos atlyginimo už šį laikotarpį negali būti tenkinamas.

Dėl kamerų atitikimo higienos reikalavimams nurodė, jog Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2009 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. V-176 patvirtintų Tardymo izoliatorių įrengimo ir eksploatavimo taisyklių 13 punkte nustatyta, kad gyvenimo ir buities sąlygos kameroje turi atitikti Lietuvos Respublikos higienos normas. Tardymo izoliatorių įrengimo ir eksploatavimo taisyklių 2 punktas nustato: Taisyklės taikomos naujai

statomiems, rekonstruojamiems ar kapitaliai remontuojamiems tardymo izoliatoriams. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-241 patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ 2 punktas įtvirtina analogiško pobūdžio nuostatą: veikiančioms laisvės atėmimo vietoms taikomi tik tie šios higienos normos reikalavimai, kurie nesusiję su pastato ar patalpų rekonstrukcijos darbais. Šiaulių tardymo izoliatorius pastatytas ir įrengtas iki Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus įsakymo „Dėl tardymo izoliatorių įrengimo ir eksploataavimo taisyklių patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos higienos normos HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ įsigaliojimo, todėl nagrinėjamu atveju, analizuojant pareiškėjo laikymo įstaigoje sąlygas, taikytinos tik tos Taisyklių nuostatos ir tie higienos normos reikalavimai, kurie nesusiję su pastato ar patalpų rekonstrukcijos darbais. Lietuvos Respublikos higienos normos HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-241, 58 punktas reglamentuoja, kad laisvės atėmimo vietose laikomiasmenys privalo nuolat rūpintis švaros bei tvarkos palaikymu gyvenamosiose patalpose. Teisės aktuose imperatyviai nustatyta pareiga patiems kamerose esantiems asmenims rūpintis švara ir tvarka patalpoje. Kamerų būklė priklauso pirmiausia nuo pačių jose laikomų asmenų elgesio: nesuinteresuoti palaikyti švarą ir tvarką ar tausoti įstaigos patalpas asmenys niokoja įstaigos turtą, blogina patalpų būklę. Atsakovas negali būti atsakingas už tai, jog įstaigoje kalinami asmenys patys nevykdo ar netinkamai vykdo jiems nustatytas pareigas, susijusias su laikymo sąlygomis kamerose.

Atsakovas pabrėžė, kad įstaiga veikia 1911 m. pastatytame pastate, yra nuolat perpildyta. Šiaulių tardymo izoliatorius pastatytas laikantis jo statybos metu galiojusio reikalavimų, be to, Šiaulių tardymo izoliatorius yra įtrauktas į Kultūros vertybių registrą bei saugomų objektų sąrašą (pagal Kultūros vertybių apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos direktoriaus 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymą Nr. I-516 „Dėl objektų įrašymo į Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą“ bei Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 29 d. įsakymą Nr. IV-190 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių pripažinimo saugomomis“). Šiaulių tardymo izoliatorius pripažintas saugotinu viešajam pažinimui ir naudojimui. Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 19 straipsnį, viešajam pažinimui ir naudojimui saugomame objekte draudžiami vertingąsias savybes sumenkinantys statybos darbai. Atsakovas niekaip neišskyrė pareiškėjo iš kitų įstaigoje laikomų asmenų ir jam tyčia nesudarė blogesnių laikymo sąlygų ir netaikė kokių nors įstatymo nenumatytų apribojimų.

Dėl laikymo kartu su rūkančiais asmenimis nurodė, kad Tabako kontrolės įstatymo 3 straipsnis nustato, kad vienas iš valstybės tabako kontrolės politikos principų yra ginti žmogaus teises į aplinką be tabako dūmų, o 19 straipsnio 1 dalies 3 punktas numato, kad Lietuvos Respublikoje rūkyti (vartoti tabako gaminius) draudžiama bendrose gyvenamosiose, kitose bendro naudojimo patalpose, kuriose nerūkantieji gali būti priversti kvėpuoti tabako dūmais užterštu oru. Sveikatos apsaugos ministro 2010-03-30 įsakymu Nr. V-241 patvirtintos higienos normos Nr. HN76-2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ 6 punkte nustatyta, kad laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims turi būti sudaroma saugi sveikatai gyvenamoji aplinka. Laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims draudžiama rūkyti laisvės atėmimo vietų gyvenamosiose, kitose bendro naudojimo patalpose, jeigu nerūkantieji būtų priversti kvėpuoti tabako dūmais užterštu oru (14 p.). Iki šios higienos normos įsigaliojimo draudimai, susiję su rūkymu laisvės atėmimo vietose, teisės aktuose, reglamentuojančiuose sveikatos saugos reikalavimus laisvės atėmimo vietose, įtvirtinti nebuvo. Nurodė, kad nei Bausmių vykdymo kodekso, nei Suėmimo vykdymo įstatymo nuostatos, reglamentuojančios suimtųjų ir nuteistųjų izoliavimą, nereglamentuoja, kad nerūkantys asmenys turi būti izoliuoti laikomi nuo rūkančių asmenų. Įstaigoje nėra priimta teisės aktų, susijusių su Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punkto įgyvendinimu. Nuo 2010 metų Šiaulių tardymo izoliatoriuje, įgyvendinant Tabako kontrolės įstatymo ir higienos normos HN76-2010 nuostatas,

taikoma praktika, kuomet pirmą kartą į įstaigą atvykę asmenys jų raštišku pareiškimu yra paskiriami į dviejų tipų kameras – rūkančiųjų ir nerūkančiųjų. Šiaulių tardymo izoliatoriaus atsakingi pareigūnai išsiaiškina naujai į tardymo izoliatorių atvykusio asmens žalingus įpročius (asmuo raštu nurodo, jei pageidauja būti paskirtas į rūkančiųjų kamerą) ir vadovaudamiesi gauta informacija sprendžia suimtojo (nuteistojo) paskyrimo į gyvenamąją vietą klausimą. 2013-08-09 buvo gautas E. P. prašymas Nr. 72/04-1864, iš kurio matyti, kad pareiškėjas yra rūkantis ir pageidavo būti laikomas su rūkančiais asmenimis. Pakitus suimtojo (nuteistojo) įpročiams, jis rašytiniu prašymu administracijai perkeliamas į rūkančiųjų/nerūkančiųjų gyvenamąją patalpą. Jokių nusiskundimų dėl laikymo su rūkančiais asmenimis pareiškėjas įstaigai nėra pateikęs.

Pažymėjo, kad įstaiga teisės aktų reikalavimų ir pareiškėjo teisių nepažeidė, nes pareiškėjas buvo laikomas įstaigoje nesant jokių pareiškėjo pretenzijų dėl galiojančių Tabako kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimo. Įstaiga negali būti laikoma atsakinga, jei laikomi asmenys sąmoningai nuslepia, manipuliuoja ar teikia melagingą informaciją apie savo žalingus įpročius ir dėl to yra laikomi rūkančiųjų/nerūkančiųjų gyvenamosiose patalpose.

Atsakovas savo atsiliepime prašė teismo, sprendžiant neturtinės žalos priteisimo pareiškėjui klausimą atsižvelgti į tai, kad įstaiga pagal galimybes siekė įgyvendinti galiojančius teisės aktus ir nebuvo neigiamo veikimo, nukreipto išimtinai prieš pareiškėją, pareiškėjo laikymas teisės aktų neatitinkančiomis sąlygomis buvo su pertraukomis ir tik periodinis, neigiamas veikimas buvo mažareikšmis ir nesukėlęs ilgalaikių neigiamų pasekmių. Teismo prašė pareiškėjo skundą dėl neturtinės žalos atlyginimo atmesti kaip nepagrįstą.

Trečiojo suinteresuoto asmens Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos atstovas į posėdį neatvyko, apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką pranešta tinkamai, teismo šaukimu (b. l. 67).

Pareiškėjo skundas tenkintinas iš dalies.

Nagrinėjamoje byloje pareiškėjas E. P. skundu kreipėsi į teismą, prašydamas priteisti jam neturtinės žalos atlyginimą. Neturtinę žalą pareiškėjas kildina iš esmės iš neteisėtų valdžios institucijos veiksmų, neužtikrinant jam tinkamų kalinimo sąlygų Šiaulių tardymo izoliatoriuje.

CK 6.271 straipsnio 1 dalis nustato, kad žalą, atsiradusią dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, privalo atlyginti valstybė iš valstybės biudžeto, nepaisydama konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės. Šioje įstatymo normoje numatytos civilinės atsakomybės subjektas yra specialusis – viešas asmuo (valstybė arba savivaldybė). Šis atsakomybės subjekto ypatumas (viešas asmuo) lemia šioje įstatymo normoje numatytos civilinės atsakomybės taikymo ypatumus, kadangi valstybės civilinė atsakomybė atsiranda esant trimis sąlygoms (civilinė atsakomybė be kaltės): valstybės valdžios institucijų neteisėtiems veiksams (neveikimui), žalai ir priežastiniam ryšiui tarp valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (neveikimo) ir žalos. Todėl reikalavimas dėl žalos (tiek turtinės, tiek neturtinės), kuri kildinama iš valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo gali būti tenkinamas, nustačius minėtų civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygų visumą. Nesant bent vienos iš šių sąlygų, viešojo atsakomybė negalima.

Tam, kad būtų konstatuotas neteisėtumas CK 6.271 straipsnio prasme, reikia nustatyti, jog valdžios institucijos darbuotojai neveikė taip, kaip pagal įstatymus privalėjo veikti, neįvykdė jiems teisės aktais priskirtų funkcijų arba nors ir vykdė šias funkcijas, tačiau veikė nepateisinamai aplaidžiai, pažeisdami bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai. Sprendžiant dėl atitinkamos valstybės valdžios institucijos (jos pareigūnų) veikos neteisėtumo (CK 6.271 straipsnio prasme), kiekvienu atveju yra būtina nustatyti, kokios konkrečios teisės normos, kurios reglamentuoja skundžiamos institucijos veiklą, buvo pažeistos, kaip būtent šie pažeidimai pasireiškė asmeniui, teigiančiam, kad jis dėl tokių veiksmų (neveikimo) patyrė žalą, taip pat tai, ar atitinkamos pasekmės (jei jos nustatomos) atsirado būtent dėl tų valstybės institucijų, pareigūnų neteisėtų veiksmų. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2006 m. rugpjūčio 19 d. nutarime, be kita

ko, konstatavo, kad asmeniui teisė į žalos, padarytos neteisėtais valstybės institucijų, pareigūnų veiksmais, atlyginimą atsiranda tik tada, kai įstatymų nustatyta tvarka yra konstatuojama, kad valstybės institucijos, pareigūnai atliko neteisėtus veiksmus ir, kad žala asmeniui atsirado būtent dėl tų valstybės institucijų, pareigūnų neteisėtų veiksmų.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjas skundu siekia, jog jam iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, būtų priteistas 45000 Lt neturtinės žalos atlyginimas už visą kalinimo Šiaulių tardymo izoliatoriuje laikotarpį. Neturtinę žalą grindžia tuo, kad laikymo sąlygos neatitiko įstatymuose numatytų reikalavimų. Teigia, jog kameros buvo pilnos, todėl pažeistas minimalus kameros ploto, tenkančio vienam asmeniui, reikalavimas.

Byloje nustatyta, jog pareiškėjas neturtinę žalą kildina iš netinkamų kalinimo sąlygų, todėl nagrinėjamoje byloje aktualus Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 3 straipsnis, kuris nustato, kad niekas negali būti kankinamas, patirti nežmonišką ar žeminantį jo orumą elgesį arba būti taip baudžiamas. Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – ir EŽTT) yra pažymėjęs, kad Konvencijos 3 straipsnis įtvirtina vieną pagrindinių demokratinės valstybės vertybių, ji įtvirtina absoliutų kankinimo, nežmoniško ar žeminančio elgesio draudimą, toks draudimas nepriklauso nuo aukos elgesio (žr., pvz., 2011 m. sausio 20 d. EŽTT sprendimą *Mandic* ir *Jovic* prieš Slovėniją ir jame nurodytą teismo praktiką).

EŽTT savo jurisprudencijoje ne kartą yra išaiškinęs, kad Konvencija įpareigoja valstybę užtikrinti, kad asmens kalinimo sąlygos nepažeistų jo žmogiškojo orumo, kad šios priemonės vykdymo būdas ir metodas nesukeltų jam tokių kančių ir sunkumų, kurių intensyvumas viršytų neišvengiamai kalinimui būdingą kentėjimo laipsnį, ir kad, atsižvelgiant į praktinius su įkalinimu susijusius poreikius, būtų adekvačiai užtikrinama jo sveikata ir gerovė. Valstybė turi garantuoti, kad kalinami asmenys būtų laikomi sąlygomis, kurios užtikrina, kad jų orumas būtų gerbiamas, o bausmių vykdymo būdai ir metodai nesukeltų šiems asmenims didesnių ir intensyvesnių išgyvenimų už tuos, kurie yra neišvengiami asmeniui būnant kalinamu (žr. pvz., EŽTT 2000 m. spalio 26 d. sprendimą byloje *Kudla* prieš Lenkiją, 2001 m. liepos 24 d. sprendimą *V.* prieš Lietuvą). Pagal EŽTT suformuotą praktiką tam, kad netinkamas elgesys patektų į Konvencijos 3 straipsnio reguliavimo sritį, jis turi pasiekti minimalų žiaurumo lygį. Šio minimalaus žiaurumo lygio vertinimas yra reliatyvus; jis priklauso nuo visų bylos aplinkybių, tokių kaip elgesio trukmė, jo fizinis ir psichinis poveikis ir tam tikrais atvejais nukentėjusiojo lytis, amžius bei jo sveikatos būklė. Be to, sprendžiamas, ar elgesys pagal Konvencijos 3 straipsnį yra „žeminantis orumą“, teismas atsižvelgia į tai, ar jo tikslas yra pažeminti asmenį ir ar tai neigiamai paveikė asmenį su Konvencijos 3 straipsniu nesuderinamu būdu (žr., pvz., EŽTT 2001 m. balandžio 21 d. sprendimą byloje *Peers* prieš Graikiją).

Teismas atkreipia dėmesį ir į tai, kad EŽTT savo praktikoje yra ne kartą nurodęs, jog nepaprastai didelis kameros erdvės trūkumas yra labai reikšmingas faktorius sprendžiant, ar taikomos sulaikymo sąlygos buvo „žeminančios“ EŽTK 3 straipsnio požiūriu (žr., pvz., 2005 m. balandžio 7 d. sprendimą *K.* prieš Lietuvą; 2012 m. sausio 10 d. sprendimą *Ananyev* ir kiti prieš Rusiją). EŽTT ne kartą yra nurodęs, kad tais atvejais, kai pareiškėjams teko mažiau negu trys kvadratiniai metrai grindų ploto, kameros perpildymas turi būti laikomas toks didelis, kad savaime pateisina EŽTK 3 straipsnio pažeidimą (žr., pvz., 2011 m. sausio 20 d. EŽTT sprendimą *Mandic* ir *Jovic* prieš Slovėniją; 2012 m. sausio 10 d. sprendimą *Ananyev* ir kiti prieš Rusiją ir juose nurodytą teismo praktiką).

Lietuvos Respublikos kardomojo kalinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad tardymo izoliatoriaus administracija, užtikrindama suėmimo vykdymo tvarką ir tinkamas asmenų laikymo tardymo izoliatoriuose sąlygas, vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kitais nacionaliniais ir Europos Sąjungos teisės aktais. Lietuvos Respublikos kardomojo kalinimo įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad suimtiesiems užtikrinamos gyvenamųjų patalpų ir buities sąlygos, atitinkančios Lietuvos Respublikos higienos normas. Pagal Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos

teisingumo ministerijos direktoriaus 2010 m. gegužės 11 d. įsakymo Nr. V-124 „Dėl didžiausio tardymo izoliatoriuje ir areštinėje leidžiamų laikyti asmenų skaičiaus ir minimalaus ploto, tenkančio vienam asmeniui, tardymo izoliatoriaus ir areštinės kameroje nustatymo“ 1.3.1 punktą, iki Laisvės atėmimo vietų modernizavimo strategijos įgyvendinimo priemonių 2009–2017 metų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 1248 (Žin., 2009, Nr. 121-5216), numatytų priemonių įgyvendinimo vienam asmeniui tenkantis minimalus plotas tardymo izoliatoriaus kameroje negali būti mažesnis kaip 3,6 m².

Dėl kamerų, kuriose buvo laikomas pareiškėjas, plotų

Byloje yra pateikta 2014 m. gegužės 9 d. pažyma Nr. 69/06-1963 „Dėl E. P. laikymo Šiaulių tardymo izoliatoriuje“ (b. l. 14), iš kurios matyti, kad pareiškėjas į Šiaulių tardymo izoliatorių pirmą kartą buvo etapuotas 2013-08-09 ir laikotarpiu iki 2014-04-28 buvo laikomas įvairius periodus. Pareiškėjas buvo laikomas kameroje Nr. 49, 19, 51, 92, 17, 28, 54, 91. Didžiausią laiko tarpą pareiškėjas praleido kameroje Nr. 92, kurios plotas 18,95 kv. m ir kurioje buvo laikomi nuo 3 iki 10 asmenų ir vienam asmeniui teko nuo 1,90 iki 6,32 m² ploto. Kitose kameroje, kurių plotai nuo 17,62 kv. m iki 20,23 kv.m skirtingais laikotarpiais kartu su pareiškėju buvo laikomi nuo 3 iki 9 asmenų ir vienam asmeniui teko nuo 1,96 iki 5,99 m² ploto. Pareiškėjas Šiaulių tardymo izoliatoriuje per skundžiamą laikotarpį buvo laikomas iš viso 180 dienų. Iš šio laikotarpio 133 dienas pareiškėjas buvo laikomas pažeidžiant nustatytą vienam asmeniui kameros ploto normą. Konstatuotina, kad šiuo laikotarpiu, kai pareiškėjas buvo laikomas sąlygomis, pažeidžiančiomis teisės aktais nustatytą kameros plotą vienam asmeniui, Šiaulių tardymo izoliatoriaus administracija pažeidė pareiškėjo subjektinę teisę būti kalinamam kameroje, kurioje jam tektų ne mažiau nei 3,6 m² kameros ploto, t. y. neveikė taip, kaip pagal įstatymus ši institucija ar jos darbuotojai privalėjo veikti. Tai, teismo nuomone, yra akivaizdus aukščiau paminėtų teisės aktų pažeidimas.

Iš pateiktos pažymos bei kitų byloje esančių įrodymų tiksliai nustatyti, kada ir kiek laiko pareiškėjas buvo laikomas 44 dienas atskirais periodais kameroje Nr. 92 ir Nr. 54 pažeidžiant nustatytas vienam asmeniui kameros ploto normas, nėra galimybių. Tačiau tuo laikotarpiu, kai pareiškėjas buvo laikomas sąlygomis, pažeidžiančiomis teisės aktais nustatytą kameros plotą vienam asmeniui, Šiaulių tardymo izoliatoriaus administracija pažeidė pareiškėjo subjektinę teisę būti kalinamam kameroje, kurioje jam tektų ne mažiau nei 3,6 m² kameros ploto, t. y. neveikė taip, kaip pagal įstatymus ši institucija ar jos darbuotojai privalėjo veikti.

Dėl sąlygų kameroje

Pareiškėjo skunde nurodoma, jog patalpos drėgnos, kameroje pelėšiai, surūdiję vamzdžiai, lovos, nesandarūs langai.

Šiaulių visuomenės sveikatos centro 2013 m. rugsėjo 5 d. patikrinimo akte Nr. EP-300 (b. l. 15-21) bei 2014 m. kovo 19 d. patikrinimo akte Nr. EP-58 (b. l. 29-37) nurodoma, jog Šiaulių tardymo izoliatoriaus kai kuriose apgyvendinimo kameroje patikrinimų metu atitinkamai 2013 m. rugsėjo 4 d. bei 2014 m. vasario 27 d. buvo nustatyti tam tikri higienos normos reikalavimų pažeidimai. Iš Šiaulių tardymo izoliatoriaus Įskaitos skyriaus parengtos 2014 m. gegužės 9 d. pažymos Nr. 69/06-1963 (b. l. 14) matyti, jog pareiškėjas nei 2013 m. rugsėjo 4 d., nei 2014 m. vasario 27 d., t.y. pažeidimų konstatavimo metu Šiaulių tardymo izoliatoriuje nebuvo laikomas.

Šiaulių visuomenės sveikatos centro 2014 m. sausio 23 d. patikrinimo akte Nr. EP-8 (b. l. 22-27) nurodoma, jog Šiaulių tardymo izoliatoriaus apgyvendinimo kameroje patikrinimų metu 2014 m. sausio 14 d. buvo nustatyti tam tikri higienos normos reikalavimų pažeidimai. Iš tos pačios 2014 m. gegužės 9 d. pažymos Nr. 69/06-1963 matyti, kad pareiškėjas Šiaulių tardymo izoliatoriuje 2014 m. sausio 14 d. buvo laikomas kameroje Nr. 92, kuri patikrinimo metu nebuvo tikrinama, t. y. pažeidimų konstatavimo metu pareiškėjas nebuvo laikomas tose kameroje, kuriose buvo konstatuoti pažeidimai.

Iš Šiaulių tardymo izoliatoriaus Ūkio skyriaus 2014 m. gegužės 12 d. pažymos Nr. 62/08-99 matyti, kad nagrinėjamu aktualiu laikotarpiu nuo 2013 m. rugpjūčio 9 d. iki 2014 m. balandžio 28 d. režiminio korpuso kamerų Nr. 17, 19, 28, 49, 51 ir 91 valstybės kontrolės institucijos netikrino. Jokių anksčiau minėtų teisės aktų pažeidimų užfiksuota nėra (b. l. 38).

Duomenų, susijusių su pareiškėjo nurodomais pažeidimais, susijusiais su atitinkamomis HN 76:2010 nenustatyta.

Dėl rūkančių ir nerūkančių asmenų laikymo kartu kameroje

Pareiškėjas savo skunde nurodė, kad kameroje laikomi kartu rūkantys ir nerūkantys asmenys.

Nuo 2010 m. balandžio 11 d. įsigaliojusios Lietuvos higienos normos HN 73:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ 14 p. numatyta, kad laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims draudžiama rūkyti laisvės atėmimo vietų gyvenamosiose, kitose bendro naudojimo patalpose, jeigu nerūkantieji būtų priversti kvėpuoti tabako dūmais užterštu oru.

Pažymėtina, kad pareiškėjas nepateikė įrodymų, kad ginčui aktualiu metu kreipėsi į Šiaulių tardymo izoliatoriaus administraciją nurodydamas, jog yra nerūkantis ir prašo užtikrinti jo teisę būti laisvės atėmimo vietų gyvenamosiose, kitose bendro naudojimo patalpose, kuriose nerūkoma. Priešingai, byloje esantys įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas pageidavo būti laikomas kameroje kartu su rūkančiais asmenimis. Iš Šiaulių tardymo izoliatoriaus išduotos 2014 m. gegužės 9 d. pažymos Nr.61/04-684 matyti, kad E. P. laikotarpiu nuo 2013 m. rugpjūčio 9 d. iki 2014 m. gegužės 9 d. į Šiaulių tardymo izoliatoriaus direktorių su prašymais ar skundais dėl laikymo kameroje su rūkančiais asmenimis ar perkelti į kameras, kuriose laikomi nerūkantys asmenys kreipėsi tik vieną kartą: 2013 m. rugpjūčio 9 d. (b. l. 39). Pareiškėjas 2013 m. rugpjūčio 9 d. prašyme Šiaulių tardymo izoliatoriaus direktoriui nurodo, kad yra rūkantis, todėl prašo jį paskirti į kamerą, kurioje laikomi rūkantys asmenys (b. l. 40).

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, jog Šiaulių tardymo izoliatoriaus neteisėto veikimo ar neveikimo dėl kameroje esančios ventiliacijos, rūkančių asmenų kalnimo vienoje kameroje su pareiškėju nuo 2013 m. rugpjūčio 9 d. iki 2014 m. balandžio 28 d. nenustatyta.

Dėl dezinfekcijos, deratizacijos

Pareiškėjo skunde nurodoma, jog kameroje yra tarakonų.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ 60 punktą numato, kad laisvės atėmimo vietose neturi būti graužikų ir buitinių parazitų. Esant reikalui laisvės atėmimo vietų administracija privalo organizuoti profilaktinį aplinkos kenksmingumo pašalinimą (dezinfekciją, dezinfekciją, deratizaciją), kurį teisės akto nustatyta tvarka atlieka asmenys, turintys visuomenės sveikatos priežiūros veiklos licenciją verstis privalomojo profilaktinio aplinkos kenksmingumo pašalinimo veikla. Informacija apie profilaktinį aplinkos kenksmingumo pašalinimą registruojama laisvės atėmimo vietų administracijos nustatyta tvarka.

Iš Šiaulių tardymo izoliatoriaus Ūkio skyriaus 2014 m. gegužės 12 d. pažymos Nr. 62/08-99 matyti, kad kamerų dezinfekcija atliekama kasdien, apie tai pažymima Objektų kasdieninio valymo kontrolės žurnale. Kameroje graužikų naikinimui naudojamos lipnios juostelės, o pagal suimtųjų prašymus, deratizacija papildomai atliekama cheminiu būdu. Deratizacija apgyvendinimo kameroje vykdoma priemone „Bromad“. Kameroje, atliekant deratizaciją cheminiu būdu, suimtieji (nuteistieji) yra iškeliami į kitas apgyvendinimo kameras. Teritorijoje deratizacija vykdoma su pasta „Broditop“ pasta. Deratizacija pagal planą atliekama kartą per mėnesį (b. l. 38).

Šiaulių visuomenės sveikatos centro 2014 m. sausio 23 d. patikrinimo akte Nr. EP-8 (b. l. 22-28) nurodoma, kad įstaigoje profilaktinis aplinkos kenksmingumo pašalinimas atliekamas. Vykdomas mechaninis ir cheminis apdorojimas. Deratizacija įstaigoje atliekama mechaniniu bei cheminiu būdu. Bendrosios paskirties patalpose, režiminio korpuso aukštu koridoriuose graužikai naikinami „Bromad G“ grūdais, kameroje klijuojamos klijų lentelės. Deratizacija apgyvendinimo kameroje vykdoma mechaniniu būdu ir cheminiu, su priemone „Bromad G“. Deratizacija cheminiu būdu atliekama pilant nuodus į kanalizacijos šulinėlius. Apgyvendinimo kameroje deratizacija cheminiu būdu atliekama pagal suimtųjų prašymus. Atliekant patalpos nukenksminimą suimtieji iškeliami į kitas apgyvendinimo patalpas. Dezinfekcijos, dezinfekcijos, deratizacijos registracijos žurnalas yra. Dezinfekcijai apgyvendinimo kameroje naudojamas preparatas K. S. ir „Hit kiler“. Dezinfekcijos, dezinfekcijos ir deratizacijos darbų registracijos žurnale registracija apie įvykdytas nukenksminimo priemones yra. Kenkėjų kontrolės darbų atlikimas režiminiame korpuse ir teritorijoje pildomas atskiruose žurnaluose. Tokie patys duomenys patvirtinami ir Šiaulių visuomenės sveikatos centro 2014 m. kovo 19 d. patikrinimo akte Nr. EP-58 (b. l. 29-37).

Atsižvelgiant į turimus rašytinius, patvirtinančių dezinfekcijos, deratizacijos atlikimą ginčui aktuali laikotarpiu, konstatuotina, jog Šiaulių tardymo izoliatorius tinkamai vykdė Lietuvos higienos normos HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ 60 p. numatytus reikalavimus.

Dėl medikamentinio gydymo, pareiškėjo sveikatos

Pareiškėjo skunde nurodoma, kad jis Šiaulių tardymo izoliatoriuje patyrė emocinę depresiją, dvasinius išgyvenimus ir sukrėtimus, 2013 m. rugsėjo 9 d. po konsultacijos pas odontologą jam nebuvo suteiktas medikamentinis gydymas.

LR suėmimo vykdymo įstatymo 45 str.1 d. numatyta, kad asmens sveikatos priežiūra tardymo izoliatoriuose organizuojama ir atliekama įstatymų nustatyta tvarka. Suimtiesiems turi būti užtikrintas tokios pat kokybės ir lygio gydymas kaip ir laisvėje esantiems asmenims.

Iš Šiaulių tardymo izoliatoriaus Sveikatos priežiūros tarnybos viršininko pavaduotojos R. N. 2014 m. sausio 2 d. medicininio pažymėjimo Nr. 76/10-3 matyti, kad E. P. buvo registruotas gydytojo odontologo konsultacijai 2013 m. rugsėjo 9 d. ir buvo atlikta odontologinė apžiūra, kurios metu pacientui buvo paskirtas medikamentinis gydymas. Informacija pateikta remiantis Suimtųjų odontologinio priėmimo registracijos žurnalo bylos duomenimis (b. l. 9). Pareiškėjas dėl odontologo medikamentinio gydymo skundėsi Šiaulių tardymo izoliatoriaus administracijai (b. l. 7) bei Kalėjų departamentui prie LR teisingumo ministerijos (b. l. 68-70).

Įvertinus turimus rašytinius duomenis ginčui aktuali laikotarpiu (nuo 2013 m. rugpjūčio 9 d. iki 2014 m. balandžio 28 d.), pareiškėjo gydymo stacionaro istorijoje Nr.942 padarytus įrašus bei atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas nenurodo konkrečių faktų, susijusių su galimu sveikatos sužalojimu, negalima konstatuoti, kad būtent dėl Šiaulių tardymo izoliatoriaus neteisėtų veiksmų (neveikimo) ginčui aktuali laikotarpiu pareiškėjui buvo sužalota sveikata.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje nuosekliai laikomasi pozicijos, jog asmuo, kuris yra kalinamas nepriimtinais sąlygomis, patiria neturtinę žalą, kaip ji yra apibrėžta CK 6.250 straipsnio 1 dalyje (pvz., administracinės bylos Nr. A¹⁴³-1966/2008, A⁵⁰²-734/2009). Ši aplinkybė taip pat konstatuota ir EŽTT praktikoje (pvz., 2008 m. lapkričio 18 d. sprendimas byloje S. prieš Lietuvą (pareiškimo Nr. 871/02). Taigi ta aplinkybė, jog asmuo tam tikrą laiką buvo laikomas nepriimtinais sąlygomis, nesilaikant teisės aktų reikalavimų, administracinių teismų praktikoje pripažįstama pagrindu neturtinei žalai atlyginti.

Pagal CK 6.250 straipsnio 1 dalį neturtinė žala – tai asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kt., teismo įvertinti pinigais. Neturtinės žalos

atlyginimo dydžio nustatymą, kaip ir atlyginimo teisinius pagrindus, lemia šios žalos prigimtis ir objektas. Neturtinė žala atlyginama pažeidus vertybes, kurių įkainoti neįmanoma, ir pasireiškia neturtinio pobūdžio praradimais, kurie negali būti tiksliai apskaičiuojami piniginiu ekvivalentu. Priteisiant neturtinės žalos atlyginimą vadovaujamosi teisingo žalos atlyginimo koncepcija, besiremiančia įstatymo ar teismų praktikos suformuotais vertinamaisiais subjektyviais ir objektyviais kriterijais, leidžiančiais kuo teisingiau nustatyti ir atlyginti asmeniui padarytą žalą, atkurti pažeistų teisių pusiausvyrą ir suponuojančiais pareigą preciziškai įvertinti konkrečios situacijos aplinkybes. Neturtinės žalos prigimtis lemia tai, kad nėra galimybės šią žalą tiksliai apskaičiuoti, grąžinti nukentėjusįjį į buvusią padėtį ar rasti tikslų piniginių tokios žalos ekvivalentą. Neturtinės žalos dydį nustato teismas, o ją patyręs asmuo turi pateikti teismui kuo daugiau ir kuo svarbesnių žalos dydžiui nustatyti reikšmingų kriterijų. Teismas pagal teisinius kriterijus nustato priteistiną neturtinės žalos dydį. Pareiškėjo prašoma atlyginti neturtinės žalos suma vertinama kaip nevaržanti teismo diskrecijos nustatyti neturtinės žalos dydį konkrečioje byloje ir yra tik viena reikšmingų bylai aplinkybių, į kurią teismas turi atsižvelgti. Kriterijai, į kuriuos turi atsižvelgti teismas, nustatyti įstatyme (CK 6.250 straipsnio 2 dalis). CK 6.250 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas nebaigtinis tokių kriterijų sąrašas: žalos pasekmės, žalą padariusio asmens kaltė, jo turtinė padėtis, padarytos turtinės žalos dydis bei kitos turinčios reikšmę bylai aplinkybės, taip pat sąžiningumo, teisingumo ir protingumo kriterijai.

Pažymėtina, jog neturtinės žalos dydį pagrindžiančių kriterijų sąrašas nebaigtinis, o kiekvienu konkrečiu atveju pažeidžiama skirtinga įstatymo saugoma teisinė vertybė ir neturtinė žala patiriama individualiai, tai teismas turėtų spręsti dėl materialios kompensacijos už patirtą neturtinę žalą dydžio, aiškindamasis ir vertindamas individualias bylai svarbias neturtinės žalos padarymo aplinkybes ir kitus faktus, reikšmingus nustatant tokio pobūdžio žalos dydį, atsižvelgdamas į įstatyme bei teismų praktikoje įtvirtintus ir teismo šiuo konkrečiu atveju reikšmingais pripažintus kriterijus. Neturtinės žalos atlyginimo teisinius pagrindus, dydžio nustatymą lemia šios žalos prigimtis ir objektas. Sprendžiant dėl neturtinės žalos dydžio, atsižvelgtina ir į tokias reikšmingas bendro pobūdžio aplinkybes, kaip bendrą šalies ekonominę situaciją, pragyvenimo lygį bei bendruosius teisės principus.

Atsižvelgus į kalnimo neatitinkančiomis teisės aktų reikalavimų sąlygomis trukmę, į pareiškėjo patirtus nepatogumus, kurių intensyvumas viršijo neišvengiamai kalnimo būdingus nepatogumus ir kurie žemina žmogiškąjį orumą, sukelia dvasines kančias, į kitus pirmiau minėtus teismų praktikoje įtvirtintus neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijus, vadovaujantis sąžiningumo, teisingumo ir protingumo kriterijais, darytina išvada, kad pareiškėjas patyrė neturtinę žalą (dvasinius išgyvenimus, nepatogumus, pažeminimą), kuri negali būti kompensuojama vien tik pareiškėjo teisių pažeidimo pripažinimu.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, pažymi, kad teismo pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama, kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną argumentą (*1994 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje van de Hurk v. Netherlands*).

Teismas neabejoja, kad dėl apgyvendinimo perpildytose kalnimo kameroje pareiškėjas galėjo patirti papildomų neigiamų dvasinių išgyvenimų ir fizinių nepatogumų, papildomą diskomfortą, teisės aktais garantuotos minimalios gyvenimo kokybės pablogėjimą, kurių jis nebūtų patyręs, jei jis būtų buvęs laikomas teisės aktų nustatytais sąlygomis.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, jog byloje nustatytas atsakovės veiksmų neteisėtumas dėl pareiškėjo apgyvendinimo perpildytose kameroje kaip viena iš civilinės atsakomybės būtinų sąlygų. Tačiau pažymėtina, kad siekiant nustatyti, ar atsakovei dėl neteisėtų veiksmų atlikimo kyla civilinė atsakomybė, būtina įvertinti, ar pareiškėjui dėl šių neteisėtų veiksmų kilo pasekmės, t. y. neturtinė žala, taip pat ar tarp paminėtų veiksmų ir kilusių pasekmių yra priežastinis ryšys.

LR CK 6.250 straipsnio 1 dalis numato, kad neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais.

Teismas daro išvadą, jog yra neabejotina, kad dėl apgyvendinimo perpildytose kalinimo kamerose pareiškėjas galėjo patirti papildomų neigiamų dvasinių išgyvenimų ir fizinių nepatogumų, papildomą diskomfortą, teisės aktais garantuotos minimalios gyvenimo kokybės pablogėjimą, kurių jis nebūtų patyręs, jei jis būtų buvęs laikomas teisės aktų nustatytais sąlygomis.

Apskaičiuodamas neturtinės žalos, t. y. įvertindamas pareiškėjo patirtus neigiamus dvasinius išgyvenimus pinigais, įvertindamas turimų įrodymų visetą, remdamasis teismų praktikoje taikytiniais neturtinės žalos vertinimo kriterijais, atsižvelgdamas į pažeidimo trukmę (galimai apie 155 dienas, t.y. nuo 133 dienų iki 177 dienų), vertybes, kurioms daromas pažeidimas kėlė grėsmę, Lietuvoje egzistuojančias ekonomines darbo užmokesčio bei pragyvenimo sąlygas, remdamasis teismų praktikoje taikytiniais neturtinės žalos vertinimo kriterijais (pvz., LVAT 2013 m. spalio 30 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-1194/2013 už 723 dienas priteista 2000 Lt neturtinės žalos atlyginimui, LVAT 2013 m. lapkričio 25 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-1860/2013 už 169 dienas priteista 550 Lt neturtinės žalos atlyginimui, LVAT 2013 m. gruodžio 30 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-2373/2013 už 107 dienas priteista 500 Lt neturtinės žalos atlyginimui), teismas sprendžia, kad už apgyvendinimą perpildytose kalinimo kamerose priteistina 700 Lt suma neturtinei žalai atlyginti. Taigi pareiškėjo reikalavimas dėl 45000 Lt neturtinės žalos priteisimo tenkintinas iš dalies ir pareiškėjui priteistina iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, 700 Lt neturtinei žalai atlyginti.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 85–87 str., 88 str. 1 d. 5 p., teismas

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo E. P. skundą tenkinti iš dalies.

Priteisti pareiškėjui E. P. 700 Lt (septyni šimtai litų) neturtinės žalos atlyginimui iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus.

Sprendimas per 14 dienų gali būti skundžiamas apeliacine tvarka Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui tiesiogiai arba per šį teismą.

Teisėjas Virginijus Stankevičius